

Finansklagenemnda Person

Avgjørelse FinKN 2025-228

27.2.2025

Storebrand Livsforsikring AS

Livsforsikring/uføredekninger/pensjon

Uføredekninger – uføregrad – fal. §§ 13-2 og 18-1 – GDPR art. 5 (1c).

Forsikrede hadde siden barndommen slitt med plager i venstre kne. Han var fra 8.9.16 til 1.9.17 sammenhengende ufør med minst 50 %. I rapport etter arbeidstrening 10.8.17 ble det vurdert at forsikrede sin arbeidsevne var under 50 % i alle typer arbeid. Fastlege fastslo derimot 25.8.17 at forsikrede kunne utføre andre jobber. Det samme ble lagt til grunn ved legeerklæringer til NAV ved arbeidsuførhet datert 1.9.20 og 3.9.20, og NAV avslo krav om arbeidsavklaringspenger. NAV innvilget 24.10.22 arbeidsavklaringspenger fra 20.9.22 til 19.9.23. Forsikrede fremmet krav overfor foretaket som anførte at han ikke hadde krav på utbetaling frem til mars 2020, men likevel utbetalte for uføregrad på 50 % i perioden 8.9.17 til 24.3.20. Saken reiste spørsmål om forsikrede har krav på høyere utbetaling som følge av anført uføregrad på 100 % fra 8.9.17 til 24.3.20. Saken reiste også spørsmål om forsikrede har krav på utbetaling som følge av at foretaket har handlet i strid med fal. §§ 13-2 og 18-1, eller GDPR art. 5 (1c). Nemnda la til grunn at forsikrede hadde problemer med smerter i kneet, men at dette normalt ikke er til hinder for annet ikke-knebelastende arbeid. Fastlegens uttalelser, samt Navs avslag på søknad på AAP tilsa også at forsikrede var i stand til annet arbeid. Forsikrede hadde ikke sannsynliggjort at han hadde krav på ytterligere utbetaling. Nemnda kunne heller ikke se at det var rettslig grunnlag for forsikredes anførsler om at foretaket hadde handlet i strid med fal. §§ 18-1 og 13-2, samt GDPR art. 5 (1c). Nemnda ga foretaket medhold.

Saksfremstilling

Forsikrede tegnet uføredekningen "Uførerente" i 22.3.12.

Forsikrede var sammenhengende ufør med minst 50 % fra 8.9.16 til 1.9.17.

Som følge av 100 % sykemelding med maksdato 1.9.17 mottok forsikrede dagpenger fra 1.9.17.

I legeerklæring ved arbeidsuførhet til NAV av 9.8.17, heter det i pkt. 2.5:

Pasient som har vore behandla/fulgt opp her hos (...) med diagnose patellofem.smertesyndrom i over eitt år. Hadde nok plager med venstre kne også i barne- og ungdomsår.

Har det siste året hatt problem med smerter i kne, og aukande tilstivning med nedsett bevegelse. Smerter ved fleksjon. Smerter under arbeid som bilmekaniker, spes når han ligg under bil etc.

MR av kneet har ikkje vist strukturelle endringar.

Han har hatt noke betring av fysio, men har gått sakte, igjen noke progresjon ila siste mnd.

Som ledd i arbeidstrening for å komme tilbake i arbeid jobbet forsikrede på bilsenter. Fra rapporten fremgikk:

Jeg bekrefter hermed at (forsikrede) i fra perioden fra 2. januar 2017 til 28. Juli 2017 ble forsøkt i arbeidstrening (hos bilsenteret) i en sykemeldingsperiode. I løpet av denne perioden ble det tydelig at (forsikrede) møtte betydelige utfordringer når det gjaldt å utføre andre typer arbeid. (Forsikrede) gjorde en

innsats i denne perioden som klart indikerte en begrenset arbeidsevne.

Selv om (forsikrede) ble forsøkt med en arbeidstid på 1-1,5 timer per dag, mandag til fredag, som i teorien utgjør mindre enn 50% av en normal arbeidsuke, var det faktiske arbeidsomfanget som (forsikrede) kunne opprettholde, betydelig lavere. Basert på de faktiske timene (forsikrede) var i stand til å arbeide, kan det antas at arbeidsevnen lå betydelig under 20%. Dette tilsvarer mindre enn 7,5 timer per uke.

Det er derfor klart at (forsikrede) sin arbeidsevne på dette tidspunktet ikke i var på nivå med det som vanligvis anses som 50% arbeidsfør i alle typer arbeid.

I attest fra fastlege av 25.8.17 ble det notert:

Det bekreftes herved at ovennevnte pasienten har hatt smerter i venstre kne i over ett år. Har gått regelmessig behandling med fysioterapeut, og han har blitt noe bedre. Han har vært til vurdering hos ortoped som ikke finner sikker årsak til hans plager. Per dags dato er det ikke aktuelt med kirurgi, men dersom vedvarende progresjon med fysioterapibehandling så kan kirurgi bli aktuelt.

Det er per dags dato ikke mulig for pasienten å gå tilbake til jobben som bilmekaniker da arbeidsstilling og belastning på kne forverrer hans plager. Han kan utføre andre typer jobber, og vil nå søke på andre jobber (..)

NAV avslo krav om arbeidsavklaringspenger i vedtak av 27.4.20. I begrunnelsen fremkom:

Din lege har skrevet at det ikke blitt gjort noen funn verken på røntgen eller etter undersøkelse hos ortoped som kan forklare dine smerter. Vi kan se at du har noen helseutfordringer, men kan i dag ikke konkludere med at det er godt nok dokumentert at det er din helse som er årsaken til din nedsatt arbeidsevne.

For å ha rett til arbeidsavklaringspenger, må det være medisinske grunner som i vesentlig grad hindrer deg i å jobbe.

Etter vår vurdering er det ikke dokumentert at det er medisinske grunner til at du ikke kan være i arbeid, og vi vurderer at du kan ta flere typer jobber. Derfor har du ikke rett til arbeidsavklaringspenger (...)

I legeerklæring til NAV ved arbeidsuførhet av 1.9.20 i pkt. 4.3:

Han har etter hva jeg kan skjønne fysio. Annet enn dette utifra siste mnd kan jeg ikke se. Man bør vel forsøke arbeidstrening og funksjonsvurdering. Han sliter med tidligere arbeid som mekaniker, men kan fint ha andre typer arbeid.

I legeerklæring ved arbeidsuførhet til NAV av 3.9.20 fremkom det under pkt. 5.6 at forsikrede kunne ta lettere fysisk arbeid, men ikke tungt arbeid med ugunstige stillinger. Det heter videre i pkt. 2.6:

Han går med et vondt kne. Han har gått til fysioterapeut over tid, vært hos ortoped. Uten funn. Ingen sikker skade i forkant, men han mener han hadde problemer med at kneet låste seg da han var ca 11 år og utover. Om det henger sammen, er han usikker. I forkant av disse 4 år, så merket han at han fikk mer og mer vondt i kneet. Jobbet som bilmekaniker, og var der mye bøy i kne. I hverdagen så klarer han å gå 1- 1,5 time å gå, men å sitte i ro går ikke, da stivner kneet, så verker det. Etter en tur, så er han også veldig vondt. VAS 8. Står på til han tar paracet/voltrol gel, som han smører på. Fungerer etter en stund, lindrer. Han kjenner ingneting akkurat når han er i ro, men begynner han å gjøre noe, så blir det verre. Det har med hvor aktiv han er og hva han gjør.

NAV avslo krav om arbeidsavklaringspenger i vedtak av 16.9.20. Fra begrunnelsen:

Ifølge legeerklæring fra tidligere fastlege (...) og ny fastlege (...) har du diagnosen Patellofemoralt smertesyndrom. Du har vært til radiografisk undersøkelse og ortopedisk undersøkelse, det er ikke blitt gjort objektive funn som kan forklare dine smerter. Du oppgir at du har smerter i kneet ved aktivitet og det anbefales ikke at du fortsetter å jobbe som bilmekaniker. Både tidligere og ny fastlege anbefaler at du ikke tar arbeid som er fysisk tungt, men at du kan ta annet arbeid som er fysisk lettere.

På bakgrunn av opplysningene i saken vurderer NAV (...) at du har behov for oppfølging fra NAV for å finne annet arbeid som er bedre tilpasset din helse. Du har noen helseutfordringer, men fastlege oppgir i legeerklæring at du kan ta annet arbeid som ikke er like fysisk krevende som mekaniker. Det er i dialog med NAV blitt snakket om alternative jobber som kundebehandling, kundesenter, selger av bildekk, butikkmedarbeider på for eksempel (...). Du har 5 års arbeidserfaring som bilmekaniker og har i tillegg

arbeidserfaring som bilklargjører. NAV (...) vurderes at du er godt kvalifisert for å ta den type arbeid som du og din veileder har drøftet. Aktuelle arbeidsrettede tiltak kan være oppfølgingstiltak eller lønnstilskudd, eventuelt andre tiltak, vil bli vurdert i samarbeid mellom deg og din veileder i oppfølgingsperioden.

Forsikrede fremmet 22.2.22 krav om utbetaling fra foretaket:

Jobbet som bilmekaniker frem til 01.09.2017. Ble sykemeldt i 2016 og måtte slutte i jobben, da kneet ikke ble bedre. Har siden 01.09.17 gått på dagpenger med begrenset inntekt (...)

Foretaket avslo kravet 7.4.22.

Forsikrede påklaget avgjørelsen 2.5.22, men foretaket opprettholdt sitt standpunkt 12.7.22.

Den 24.10.22 innvilget NAV arbeidsavklaringspenger fra 20.9.22 til 19.9.23.

Foretaket opprettholdt sitt avslag 20.1.23. I brev av 5.5.23 ble avslaget også opprettholdt, men det ble etterbetalt:

50% fra 08.09.2017 til 24.03.2020:	kr 100 546,04
100% fra 25.03.2020 til 24.03.2021:	kr 79 128, 13

I legeerklæring fra fastlege av 6.10.24 fremkom:

U.t. er (forsikredes) fastlege. Han har gått til meg over noen år, med fysiske plager. Dette har gjort han arbeidsufør og han er i dag på AAP. Etterhvert som vi har gått gjennom årsakssammenheng, der man ikke ene og alene kan forklare hans funksjonstap med fysiske plager, så tegner det seg et bilde av uttalt sosial angst.

(...)

Det er også fremlagt udatert erklæring fra psykologspesialist:

(...)

Han ble henvist av sin fastlege hvor han har vært til oppfølging over lengre tid grunnet knesmerter. For tiden på AAP. Han skulle gjennomføre et smertekurs, i regi av (...), men hadde store vansker med å være med, og måtte i samråd med leder av kurset, avbryte etter kort tid. Fastlege avdekker etter hvert en historie med stor omsorgssvikt i barndom, som nå preger han som voksen. Funksjonsnivået er betydelig begrenset, og det sees i en større sammenheng nå, enn bare med smerter i et kne. Fastlege henviser til en videre utredning og vurdering av evt traumetilstand.

(...)

Det følger av forsikringsbeviset når man er berettiget til utbetaling av uførerente:

Dersom forsikrede har vært minst 50 % arbeidsufør, sammenhengende utover karenstiden, inntreffer retten til utbetaling av Uførerenten. Utbetalingen betales månedlig etterskuddsvis, og stopper dersom den forsikrede senere blir bedømt mindre enn 50 % arbeidsufør eller dør.

Uførerenten beregnes i forhold til graden av arbeidsuførhet til enhver tid. Den avtalte Uførerenten som er angitt i forsikringsbeviset gjelder pr. år ved 100 % arbeidsuførhet.

Videre heter det i forsikringsvilkårspkt. 3:

Rett til utbetaling av Uførerente inntreffer når den forsikrede på grunn av sykdom eller skade har vært minst 50 % sammenhengende arbeidsufør utover karenstiden, mens forsikringen har vært i kraft. Karenstiden fremgår av forsikringsbeviset. Det er betalingsfritak på forsikringen så lenge Uførerente er under utbetaling. Betalingsfritaket opphører når utbetaling av Uførerente stanses som følge av at forsikrede blir mindre enn 50 % arbeidsufør.

Det fremgår av forsikringsbeviset at karenstiden er 12 måneder.

Arbeidsuførhet er definert i forsikringsvilkårspkt. 2:

Arbeidsuførhet: Helt eller delvis tap av evnen til inntektsgivende arbeid som følge av sykdom eller skade inntruffet i forsikringstiden. Ved avgjørelse av om det foreligger sykdom legges det til grunn et

sykdomsbegrep som er vitenskapelig basert og alminnelig anerkjent i medisinsk praksis.

Uføregraden fastsettes etter forsikredes evne til å utføre inntektsgivende arbeid (inntektsevnen). Ved vurdering av hvor mye arbeidsevnen er nedsatt (hvor høy uføregraden er), skal inntektsmulighetene i ethvert arbeid som vedkommende kan utføre, sammenlignes med de inntektsmulighetene som vedkommende hadde før sykdommen eller skaden oppsto.

Forsikrede har i det vesentlige anført at fremlagt medisinsk dokumentasjon bekrefter at arbeidsuførheten er langvarig og betydelig. Det er vist til arbeidsrapport fra bilsenteret.

Forsikrede har videre anført at han har krav på utbetaling som følge av at foretaket har handlet i strid med fal. §§ 18-1 og 13-2, samt GDPR art. 5 (1c).

Foretaket har i det vesentlige anført at det ikke er sannsynliggjort at forsikrede var mer enn 50 % arbeidsufør i et hvert yrke i perioden 8.9.17 til 24.3.20. I legeerklæringer gitt til NAV i forbindelse med søknadene av arbeidsavklaringspenger har både tidligere fastlege og nåværende fastlege krysset av for at forsikrede kan ta seg lettere arbeid. På tross av avslag fra NAV og manglende dokumentasjon på arbeidsevne, medisinsk behandling og utprøving, har foretaket innvilget 50 % uførerente i perioden 8.9.17 til 24.3.20.

Forsikrede har vært sammenhengende minst 50 % arbeidsufør fra den dagen det første gang ble søkt om arbeidsavklaringspenger 25.3.20. Det er fra dette tidspunktet karenstiden på ett år starter, slik at vilkåret for rett til utbetaling av uførerente ved 100 % uføregrad er oppfylt 25.3.21.

Finansklagenemnda Persons begrunnelse

Spørsmålet er om forsikrede har krav på høyere utbetaling som følge av at uføregraden fra 8.9.17 til 24.3.20 var 100 %. Saken reiser også spørsmål om forsikrede har krav på utbetaling som følge av at foretaket har handlet i strid med fal. §§ 13-2 og 18-1, eller GDPR art. 5 (1c).

Hvilke situasjoner som gir rett til en utbetaling under en forsikring, er avhengig av den avtale som er inngått mellom forsikringstakeren og forsikringsforetaket, med andre ord vilkårene. Det er videre sikker rett at det er kravstiller, altså forsikrede, som har bevisbyrden. Det betyr at det er forsikrede som i tilstrekkelig grad må sannsynliggjøre at vilkårene for utbetaling er oppfylt.

Saken reiser spørsmål om forsikrede i perioden 8.9.17 til 24.3.20 er berettiget til uførerente basert på 100 % uføregrad, og ikke 50 % slik foretaket allerede har lagt til grunn.

Arbeidsuførhet er definert i forsikringsvilkårspkt. 2, og uføregraden fastsettes etter forsikredes evne til å utføre inntektsgivende arbeid, i et hvert arbeid som hen kan utføre.

Forsikrede har problemer med smerter i kneet, men kneplager er normalt ikke til hinder for at man kan ta annet arbeid der man ikke belaster kneet. Etter 1.9.17 mottok forsikrede dagpenger i 2 år. Fastlegen uttalte i legeerklæring av 25.8.17 at forsikrede kan utføre andre type jobber enn bilmekaniker. NAV avslo krav om arbeidsavklaringspenger 27.4.20 og 16.9.20, med den begrunnelse at han kunne ta flere typer jobber. I legeerklæringer til NAV av 1.9.20 og 3.9.20 uttalte legen at forsikrede fint kan ta andre typer arbeid, men ikke tungt arbeid i ugunstige stillinger.

Det bemerkes at fremlagte arbeidsrapporten fra bilsenteret der forsikrede arbeidet av 10.8.17, ikke er egnet som bevis for å sannsynliggjøre at vilkårene for utbetaling er oppfylt.

Nemnda finner etter dette at forsikrede ikke har oppfylt sin bevisbyrde og sannsynliggjort at vilkårene for ytterligere utbetaling er oppfylt for perioden fra 8.9.17 til 24.3.20. Forsikrede har ikke sannsynliggjort at hans uføregrad er over 50 % i denne perioden.

Forsikrede har videre anført at han har krav på utbetaling som følge av at foretaket har handlet i strid med fal. §§ 18-1 og 13-2, samt GDPR art. 5 (1c). Nemnda kan ikke se det er noe grunnlag for at disse anførselene skal føre frem.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Persons konklusjon

Foretaket gis medhold.

Ved behandlingen deltok Kaja de Vibe Malling (leder), Jon Einar Martinsen (bransjerepresentant) og Paal Bjønness (forbrukerrepresentant).